

Assistance fra Beredskabsstyrelsens CBRNE-beredskab

Generelt

Hændelser med CBRNE-stoffer kan være både komplekse og forløbe over lang tid. Desuden kan der være behov for at indsætte specialmateriel eller personel med særlig uddannelse og træning inden for håndtering af CBRNE-hændelser. Derfor kan såvel de kommunale redningsberedskaber som offentlige myndigheder, virksomheder og andre, der har ansvar for beredskab og indsats eller opretholdelse af vigtige samfundsfunktioner rekvirere assistance fra Beredskabsstyrelsen.

Assistancemuligheder Ved alle typer af hændelser med farlige stoffer kan Beredskabsstyrelsen støtte øvrige myndigheders arbejde med at forebygge eller afhjælpe akutte uheld og andre hændelser, der involverer farlige stoffer.

Beredskabsstyrelsens CBRNE-beredskab dækker bredt og består af forskellige kapaciteter. Beredskabsstyrelsen kan således tilbyde assistance med specialmateriel og særligt uddannet personel til løsning af en lang række opgaver inden for hele CBRNE-området.

CBRNE-beredskaber CBRNE-stoffer dækker over kemiske, biologiske, radiologiske, nukleare og eksplosive stoffer. Ved hændelser med kemiske stoffer har Beredskabsstyrelsens samlede kemiske beredskab kapaciteter til at varetage samtlige aspekter af indsatsen, herunder bl.a. redning, opsamling, dekontaminering, sporing, prøvetagning, rådgivning og kemiske analyser.

Ved nukleare hændelser råder Beredskabsstyrelsen over ekspertberedskabet Nukleart Beredskab, der er sektoransvarlig myndighed for håndtering af nukleare hændelser i Danmark.

Inden for de øvrige kategorier kan Beredskabsstyrelsen bl.a. tilbyde dekontaminering og arbejde med beskyttelsesudstyr i fareområdet ved hændelser med biologiske stoffer i samarbejde med Fødevarestyrelsen og Center for Biosikring og Bioberedskab, indledende indsats i samarbejde med Statens Institut for Strålebeskyttelse ved hændelser med radiologiske stoffer og støtte til politiet og forsvarrets ammunitionsrydningstjeneste ved hændelser med eksplosive stoffer.

Beredskabsstyrelsens samlede kemiske beredskab

Opbygning

Beredskabsstyrelsens samlede kemiske beredskab består af tre dele, der i samarbejde varetager samtlige aspekter af indsatsen. De tre komponenter er Kemisk Beredskab, HazMat-beredskabet ved beredskabscentrene og de øvrige operative CBRNE-kapaciteter.

Økonomi

Assistancer i akutfasen udføres vederlagsfrit. Ved akutfasen forstås det tidsrum, inden for hvilket skaden fortsat kan udvikle sig. Akutfasen kan derfor udvides eller genopstå i forbindelse med ændringer i situationen. Eventuelle tvivlstilfælde vedrørende akutfasen afgøres af Beredskabsstyrelsen.

Assistancer efter akutfasens ophør, hvor netop Beredskabsstyrelsens bistand er nødvendig for at forebygge, begrænse eller afhjælpe skader på personer, ejendom eller miljø udføres ligeledes vederlagsfrit.

Kemisk Beredskab Kemisk Beredskab er ekspertberedskab på det kemiske område. Kemisk Beredskabs vagtordning yder rådgivning, foretager kemiske laboratorieanalyser og kan støtte indsatsledelsen direkte på skadestedet.

HazMat-beredskabet HazMat-beredskabet er et specialberedskab inden for Beredskabsstyrelsen med særlig fokus på rekognoscering, sporing, prøvetagning og foreløbige kemiske analyser direkte på skadestedet. Personellet i HazMat-beredskabet udgøres af kemikere fra Kemisk Beredskab, HazMat-specialistuddannede befalingsmænd og redningsspecialister fra beredskabscentrene.

Øvrige operative CBRNE-kapaciteter Beredskabsstyrelsens øvrige operative CBRNE-kapaciteter, der indgår i det samlede kemiske beredskab, består af forskelligt specialmateriel og pakninger til løsning af specialiserede opgaver inden for CBRNE og omfatter bl.a. CBRN-køretøjer, miljøcontainere og materiel til rensning og dekontaminering. Beredskabsstyrelsens befalingsmænd kan rådgive indsatsledelsen om de forskellige tekniske og taktiske muligheder for den afhjælpende indsats. Materiellet betjenes af redningsspecialister. For et samlet overblik over de operative CBRNE-kapaciteter henvises til ressourcekataloget på Beredskabsstyrelsens hjemmeside (www.brs.dk).

Kemisk Beredskab

Beredskab Kemisk Beredskab er et kontor i Beredskabsstyrelsen og har laboratoriefaciliteter i København. Fra laboratoriet varetages det daglige vagtberedskab, mens vagthavende kemiker uden for normal arbejdstid har rådighedsvagt fra hjemmet. Vagthavende kemiker er kontaktpunkt for Kemisk Beredskab og kan efter behov iværksætte løsning af alle typer opgaver hele døgnet. Opgaveløsningen påbegyndes altid umiddelbart, men særligt ved større hændelser uden for normal arbejdstid kan der være behov for at tilkalde forstærkninger i form af vagtfrie kemikere for at opnå den optimale bemanning.

Alarmering Kemisk Beredskab alarmeres altid via Beredskabsstyrelsens hovedtelefonnummer, hvor der viderestilles til vagthavende kemiker.

Beredskabsstyrelsens hovedtelefonnummer: 45 90 60 00
--

Opgaver Kemisk Beredskab bidrager til løsningen af beredskabsfaglige opgaver både ved utilsigtede og tilsigtede hændelser med kemiske stoffer og produkter. De kemiske stoffer omfatter både giftige industrikemikalier, kemiske kampstoffer, eksplosivstoffer og andre stoffer, der er farlige i en given situation.

Kemisk Beredskabs opgaver består i rådgivning om farlige kemiske stoffer, kemiske analyser med henblik på identifikation af farlige kemiske stoffer samt assistance på skadesteder og gerningssteder ved forekomst af farlige kemiske stoffer.

Rådgivning

Myndigheder kan døgnet rundt henvende sig til Kemisk Beredskab, hvis der er sket en hændelse med kemiske stoffer, i forbindelse med efterforskning af en hændelse eller som led i forebyggende tiltag. Kemisk Beredskab yder rådgivningen enten telefonisk eller på skadestedet (læs mere under *Assistance*).

Kemisk Beredskab rådgiver om kemiske stoffer i forbindelse med:

- Udslip af kemiske stoffer (f.eks. ved håndtering og sammenblanding af kemikalier),
- Brand, hvori der indgår kemiske stoffer eller udvikles farlig røg,
- Transportuheld, hvori der indgår farligt gods,
- Prøvetagning (f.eks. ved fund af hjemmelaboratorier, kemikaliesamlinger og euforiserende stoffer samt efter eksplosioner)
- Håndtering af kemikalieforurenede personer
- Rensning og dekontaminering af indsatspersonel og materiel
- Vurdering af sikkerhedsafstande og spredning af kemiske stoffer
- Kemisk terror.

Kemisk Beredskab er også det danske ICE-center, som formidler kontakt mellem redningsberedskabet og sagkyndige fra danske kemiske industrier. ICE er en forkortelse for Intervention in Chemical Transport Emergencies. ICE-centrene er en del af European Emergency Response Network under European Chemical Industry Council, i Danmark repræsenteret ved "DI-Organisation for erhverslivet".

Som nationalt center kan Kemisk Beredskab formidle rådgivning mellem europæiske redningsberedskaber og kemiske virksomheder ved uheld med danske produkter i udlandet henholdsvis udenlandske produkter i Danmark.

Assistance

Kemisk Beredskab yder assistance på skadesteder og gerningssteder efter anmodning fra indsatsledelsen eller offentlige myndigheder, virksomheder og andre med ansvar for beredskab og indsats eller opretholdelse af vigtige samfundsfunktioner. På stedet kan Kemisk Beredskab yde rådgivning og foretage feltsporing med mobilt analyseudstyr. Udstyret kan både identificere gasser, væsker og faste stoffer.

Ved større, længerevarende eller særligt komplekse hændelser med kemiske stoffer kan det være en fordel, at rådgivningen sker på stedet frem for telefonisk. Dette aftales med rekvirenten i forbindelse med alarmeringen.

Kemisk analyse

Kemisk Beredskab udfører laboratorieanalyser af kemiske stoffer, herunder eksplosivstoffer og kemiske kampstoffer, specielt med det formål at identificere ukendte stoffer. Det kan f.eks. dreje sig om analyser af:

- Ukendte stoffer eller produkter, herunder eksplosivstoffer og kampstoffer
- Udslip af stoffer, f.eks. ved håndtering og sammenblanding af kemikalier
- Pulverbrev
- Rester efter eksplosioner
- Årsag til forgiftningstilfælde
- Forurening af drikkevand
- Ukendte genstande.

Vurdering

I tilfælde hvor der er tvivl om karakteren af diverse effekter eller informationer, og hvor kemisk analyse ikke yderligere belyser sagen, bidrager Kemisk Beredskab med en vurdering i den konkrete situation. Dette kan eksempelvis være ved fund af skriftligt eller audiovisuelt materiale, der mistænkes for at relatere til ulovlige aktiviteter. I disse situationer vurderer Kemisk Beredskab, om materialet kan sættes i forbindelse med hjemmelavede eksplosivstoffer, narkotiske stoffer eller eventuelt har en anden kemisk forklaring.

I andre situationer støtter Kemisk Beredskab de kommunale redningsberedskaber med vurderinger af planer og beregninger udarbejdet i forbindelse med sagsbehandlingen af lokale kemiske virksomheder og installationer.

Spredningsprognoser Kemisk Beredskab udarbejder computergenererede spredningsprognoser til myndigheder, f.eks. i forbindelse med beredskabsplanlægning. Prognoseerne udarbejdes også ved rådgivning ved længerevarende hændelser med kemiske stoffer f.eks. ved spild eller ved farlig brandrøg.

Eksplosivstoffer

Kemisk Beredskab rådgiver om alle aspekter vedrørende eksplosivstoffers kemiske egenskaber, herunder også hjemmelavede eksplosivstoffer samt håndtering af potentielt eksplosionsfarligt kemikalieaffald.

Kemisk Beredskab udfører i samarbejde med forsvarets ammunitionsrydningstjeneste kemiske undersøgelser for politiet, der kræver specialist-kompetence eller specielt udstyr, for eksempel i forbindelse med sager om eksplosivstoffer, ammunition og bomber. Kemisk Beredskabs opgaver består i at tage prøver på gerningsstedet og undersøge dem for eventuelle eksplosivstoffer i laboratoriet.

Terror

Ved terrorangreb med eksplosivstoffer eller kemiske stoffer inddrages Kemisk Beredskab så tidligt som muligt med henblik på at tilrettelægge prøvetagning og sporsikring, så der kan ske en hurtig overlevering af effekterne til den videre behandling i laboratoriet hos Kemisk Beredskab. Her udføres analyser af eksplosivstoffer og ukendte stoffer til brug for den videre efterforskning og den senere bevisførelse i sagen.

HazMat-beredskabet

<i>Beredskab</i>	HazMat-beredskabet er forankret ved tre af Beredkabsstyrelsens centre: Beredkabsstyrelsen Midtjylland i Herning, Beredkabsstyrelsen Sjælland i Næstved og Beredkabsstyrelsen Hedehusene. HazMat-beredskabet er en del af det daglige beredskab og kan afgå inden for fem minutter. Ved HazMat-beredskabet ved Beredkabsstyrelsen Hedehusene i Hedehusene indgår personel på tilkald, hvorfor afgangstiden uden for normal arbejdstid kan være op til 30 minutter. Ved alarmering afgår desuden Kemisk Beredskabs vagthavende kemiker, der indgår som kemisk ekspert på HazMat-holdet.
<i>Alarmering</i>	HazMat-beredskabet alarmeres ved henvendelse til Kemisk Beredskab via Beredkabsstyrelsens hovedtelefonnummer. Efter aftale med vagthavende kemiker iværksættes den relevante opgaveløsning. Alternativt kan HazMat-beredskabet rekvireres direkte ved beredkabscentrene. <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center; margin: 10px 0;">Beredkabsstyrelsens hovedtelefonnummer: 45 90 60 00</div>
<i>Opgaver</i>	HazMat-beredskabet indsættes ved mange forskellige typer af hændelser med farlige stoffer, hvor der er behov for at skabe overblik over udbredelsen eller identiteten af farlige stoffer og produkter. HazMat-beredskabet understøtter ekspertberedskabernes opgaveløsning. Ved hændelser med kemiske stoffer samarbejder HazMat-holdene med Kemisk Beredskab, mens der ved radiologiske hændelser foretages en indledende indsats i samarbejde med Statens Institut for Strålebeskyttelse.
<i>Rekognoscering</i>	HazMat-holdet kan indsættes direkte i fareområdet med henblik på at rekognoscere og indsamle informationer til indsatsledelsen. I situationer, hvor redningsberedskabets øvrige styrker er optaget af den afhjælpende indsats, kan HazMat-holdet indsættes til at søge informationer på skadestedet og skabe overblik over situationen via foto eller video fra skadestedet. <p>I andre situationer, hvor eksempelvis en giftig atmosfære forhindrer politiets arbejde på et gerningssted, kan HazMat-beredskabet støtte efterforskningen. HazMat-holdet er særligt uddannet i samarbejde med politiet til at have fokus på sporbevaring ved indtrængning på gerningssteder.</p>
<i>Sporing</i>	HazMat-holdet råder over specialiserede spore- og måleinstrumenter, der gør det muligt at påvise en lang række kemiske forbindelser direkte på skadestedet. Det vil ofte også være muligt at spore med henblik på eventuelt at justere størrelsen af et givent fareområde og derved hurtigst muligt at genoprette normalsituationen.
<i>Prøvetagning</i>	HazMat-holdet kan tage prøver af ukendte stoffer og produkter med henblik på en efterfølgende kemiske analyse, der kan identificere de ukendte stoffer.
<i>Sporsikring og dokumentation</i>	I situationer, hvor HazMat-holdet indsættes til støtte for politiet, kan holdet indsamle effekter og optage fotodokumentation på et forurenede gerningssted.

Personel i HazMat-beredskabet er særligt uddannet i samarbejde med politiet til at foretage sporsikring, indsamle effekter og løbende dokumentere arbejdet.

Foreløbig analyse HazMat-holdene råder over avancerede mobile kemiske analyseinstrumenter og kan udføre en foreløbig kemisk identifikation af ukendte prøver direkte på skadestedet eller gerningsstedet. Den endelige analyse foretages altid i laboratoriet hos Kemisk Beredskab.

Øvrige operative CBRNE-kapaciteter

Beredskab Beredskabsstyrelsens operative CBRNE-kapaciteter er forankret ved beredskabscentrene, der kan rykke ud med specialmateriel og personelressourcer til støtte for f.eks. de kommunale beredskaber ved længerevarende eller komplekse hændelser. En stor del af materiellet kan afgang inden for 5 minutter.

Alarmering Assistance fra Beredskabsstyrelsens operative CBRNE-kapaciteter rekvireres direkte ved det beredskabscenter, i hvis dækningsområde hændelsen er indtruffet:

- Beredskabsstyrelsen Nordjylland, Thisted: 9617 7200
- Beredskabsstyrelsen Midtjylland, Herning: 9626 7600
- Beredskabsstyrelsen Sydjylland, Haderslev: 7352 7400
- Beredskabsstyrelsen Sjælland, Næstved: 5575 3700
- Beredskabsstyrelsen Bornholm, Allinge: 5644 5800
- Beredskabsstyrelsen Hedehusene: 4590 6600

Ved alarmering beskrives den opgave Beredskabsstyrelsen skal løse. Herefter sammensætter den vagthavende ved beredskabscenteret en udrykningsstyrke og medbringer det nødvendige materiel til den aktuelle opgaveløsning. Ved specifikke materielrekvisitioner skal dette aftales med den vagthavende. Vagthavende kemiker kan desuden være behjælpelig med at formidle kontakt til beredskabscentrene.

Opgaver Beredskabsstyrelsen løser en lang række forskelligartede opgaver inden for CBRNE-området. Ved behov for assistance kan beredskabscentrenes vagthavende rådgive om muligheder for assistance. Eksempler på de opgavetyper som Beredskabsstyrelsen løser er beskrevet i det efterfølgende.

Kemikaliedykning Ved indsats i direkte kontakt med giftige, ætsende eller oxiderende stoffer er det nødvendigt at anvende personligt beskyttelsesudstyr i form af kemikalieindsatsdragter. Beredskabsstyrelsens redningsspecialister er uddannet til at arbejde i direkte kontakt med kemiske stoffer iført kemikalieindsatsdragter. Desuden kan Beredskabsstyrelsen udføre redningsopgaver i kemikalieforurenede omgivelser, hvor der er behov for frigørelse, gennembrydning eller afstivning.

<i>Tætning</i>	I forbindelse med udstrømning af kemiske stoffer kan der være behov for at standse lækagen. Til dette formål råder Beredskabsstyrelsen over specialmateriel til tætning i form af faste og oppustelige kiler, propper, måtter og slanger, der kan begrænse udstrømningen ved at proppe eller dække et hul.
<i>Opsamling</i>	Ved udslip af kemiske stoffer skal spildet i muligt omfang opsamles. Til dette formål råder Beredskabsstyrelsen over specialmateriel til opsugning og personelressourcer, der kan indsættes ved behov for manuel opsamling. Beredskabsstyrelsen råder desuden over opsamlingskar til midlertidig opbevaring, indtil endelig bortskaffelse kan ske lokalt ved indsatsledelsens foranstaltning.
<i>Genkondensering/ impaktering</i>	Ved udstrømning af ikke-brandfarlige kondenserede gasser er genkondensering en mulig taktisk løsningsmulighed. Til dette formål råder Beredskabsstyrelsen over specialmateriel i form af genkondenseringsudstyr og kuldebeskyttelsesdragter. Efter genkondensering skal det opsamlede stof overføres til en egnet beholder. Dette vil i de fleste tilfælde være en tryktank, der leveres fra en privat entreprenør.
<i>Omladning</i>	I forbindelse med uheld og udslip af kemiske stoffer vil der ofte være behov for at overføre stoffer fra beskadigede beholdere eller emballage til nye egnede beholdere, inden indsatsen afsluttes. Til dette formål råder Beredskabsstyrelsen over specialmateriel i form af pumper og slanger og personelressourcer, der kan indsættes ved behov for manuel overførsel.
<i>Prøvetagning</i>	Ved udslip eller fund af ukendte stoffer kan der være behov for at få bestemt hvilket stof, der er tale om. Til dette formål råder Beredskabsstyrelsen over specialmateriel i form af prøvetagningsudstyr og emballage. Alle Beredskabsstyrelsens centre kan tage prøver, men hvis der er behov for en foreløbig identifikation af prøverne direkte på skadestedet, skal HazMat-beredskabet tilkaldes. Den endelige identifikation af de udtagne prøver sker altid ved laboratorieanalyse hos Kemisk Beredskab.
<i>Rensning</i>	Ved indsættelse af personel iført personligt beskyttelsesudstyr skal der oprettes et rensningspunkt. Rensning kan også omfatte materielrens. Til dette formål råder Beredskabsstyrelsen over specialmateriel i form af containere, telte og kar. Rensningspunkt til rensning af eksponerede og tilskadekomne, herunder masserensningsfaciliteter kan ligeledes leveres af Beredskabsstyrelsen.
<i>Dekontaminering</i>	I særlige tilfælde vil der være behov for at gennemføre en dekontaminering af indsatspersonel og materiel. Til dette formål råder Beredskabsstyrelsen over dekontamineringsmidler, såvel generelle produkter som særlige dekontamineringsmidler målrettet specielle applikationer som eksempelvis smitsomme husdyrsygdomme, der kan anvendes sammen med det øvrige rensningsmateriel.
<i>Oliebekæmpelse</i>	I tilfælde af olieforurening på kysten og i de kystnære dele af søterritoriet er

Beredskabsstyrelsen operatør på en del af Forsvarets oliebekæmpelsesmateriel. Beredskabsstyrelsen kan udlægge flydespærringer, anvende olieskimmere og opsamle olie på lavt vand. Beredskabsstyrelsen råder desuden over personelressourcer, der kan indsættes ved behov for manuel opsamling af ilanddrevet olie.

Specialberedskab

Beredskabsstyrelsen indgår samarbejdsaftaler med faste rekvirenter af assistance til CBRNE-beredskabsopgaver i andre sektorer. Beredskabsstyrelsen støtter således Fødevarestyrelsen ved behov for dekontaminering i forbindelse med udbrud af smitsomme husdyrsygdomme. Rigspolitiet og SKAT er faste rekvirenter af prøvetagning og kemiske analyser. Øvrige myndigheder med CBRNE-relaterede beredskabsopgaver kan rekvirere assistance fra Beredskabsstyrelsen efter behov.